

TERYNGEL & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Mgr. Vratislav Cimetr,
advokát
ČAK reg. č. 3923
JUDr. Jiří Teryngel,
advokát
ČAK reg. č. 1848
Mgr. Daniel Tetzeli,
advokát
ČAK reg. č. 9997

Městskému soudu
v Praze
Spálená 2
120 00 Praha 2

K sp.zn: 46 T 1/2005

Věc: JUDr. Věslav Nemeth – závěrečná řeč obhajoby

Vážený senáte městského soudu,

po provedeném hlavním líčení , v němž soud provedl vcelku rozsáhlé a podle názoru obhajoby až nadbytečné dokazování, setrvala státní zástupkyně na svém stanovisku, že jednání obžalovaného je pokusem trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 k § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák. a nezměnila nic ani na samotném skutku, tak jak je podán v obžalobě.

Skutkově měla trestná činnost JUDr. Nemetha podle obžaloby spočívat v tom, že dne 25.8.2000 v Praze, ačkoli věděl, že pohledávka za ČSOB , a.s. z titulu neuhrazené smluvní pokuty nemohla vzniknout , jelikož Projekt nebyl nikdy IPB, a.s. realizován a je natolik obecný, že nemůže podléhat ochraně know-how, oznámil ČSOB, a.s. jakožto právnímu nástupci IPB, a.s., že žádá částku ve výši 3,35 mld. Kč vzniklou z titulu neuhrazené smluvní pokuty na základě Smlouvy o poskytování právních služeb, uzavřené mezi jeho AK a IPB, a.s. , jejímž předmětem byla mj. i realizace "projektu snížení portfolia klasifikovaných aktiv českých bank s možností využití pro všechny finanční a průmyslové instituce," tuto pohledávku postupně jednostranně navýšil na celkovou částku 7 232 964 055 Kč , a vzápětí tuto pohledávku prodal a tímto jednáním se pokusil ČSOB, a.s. způsobit škodu ve výši nejméně 7 232 964 055 Kč.

Především je nutné poukázat na to, že skutek, vymezený v obžalobě, se liší od skutku, pro nějž bylo zahájeno trestní stíhání. Trestní stíhání bylo zahájeno pro obdobný skutek, v němž však není zahrnut prodej pohledávek, uplatněných vůči ČSOB, uvádí se pouze, že obviněný věděl, že tato pohledávka je fiktivní a že předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci, že nárok, který uplatňuje nevznikl a že jeho jednáním hrozí ČSOB škoda v celkové výši nejméně 7,58 mld. Kč.

Oproti sdělení obvinění se v žalobním návrhu navíc uplatňuje jako důvod toho, že věděl, že pohledávka je fiktivní, který má spočívat v tom, že věděl, že jeho projekt nebyl nikdy realizován a že věděl i to, že jeho projekt je natolik obecný, že nepoživá ochrany know - how.

Právě tento popis skutku vedl soud k tomu, že původně vrátil věc státnímu zástupci k došetření, přičemž ve svém usnesení vyjádřil právní názor, kterým je podle názoru obhajoby i nadále vázán, totiž že obhajoba obviněného nebyla vyvrácena.

Mám na mysli tu část jeho obhajoby, v níž poukazuje na to, že smlouva mezi ním a IPB byla skutečně uzavřena, osobně ji považoval za platnou a měl reálně za to, že ze strany IPB, potažmo ČSOB došlo a dochází k porušování smlouvy a proto na základě této smlouvy uplatnil nárok na smluvní pokutu a na náhradu škody.

Soud sám výslovně uvádí, že „dokazováním v přípravném řízení nebyla vyvrácena možnost, že obviněný JUDr. Nemeth v důsledku určitého velikášství a přeceňování svých duševních schopností se mohl domnívat, že v Projektu poskytl IPB nové originální myšlenky k realizaci restrukturalizace nelikvidních aktiv, že IPB tyto myšlenky bez jeho vědomí a souhlasu využila a smluvní pokuta mu právem náleží. V takovém případě by nebyla prokázána subjektivní stránka trestného činu podvodu.“

Připomínám tato vlastní slova městskému soudu proto, že po provedeném dokazování je zcela zřejmé, že takováto subjektivní stránka nejen nebyla prokázána, ale nade vše pochybnost byl prokázán opak: JUDr. Nemeth měl všechny důvody domnívat se, že svůj nárok uplatňuje po právu.

Co mne vede k takovému přesvědčení? Je zřejmé, že oproti přípravnému řízení se důkazní situace před soudem změnila dosti podstatně.

- Především **byla prokázána skutečná existence smlouvy**. Soudu byl předložen originál, který byl podroben znaleckému zkoumání a znalci povolání jak obhajobou, tak i soudem v žádném případě nemohli konstatovat, že smlouva je podvrhem. Naopak, potvrdili vysokou pravděpodobnost pravosti. S ohledem na zásadu „in dubio pro reo“ soud nemůže jinak, než vyjít z verze pro obžalovaného příznivější a považovat smlouvu za existující a pravou, zejména když znalecké závěry potvrzují i výpovědi zástupců banky ing. Klacka a ing. Šebka, kteří potvrdili, že smlouvu podepsali.

- Dále nebyla vyvrácena obhajoba obviněného, **že projekt, který byl předložen jeho kanceláří a při jehož realizaci měl podle smlouvy poskytovat výlučnou právní pomoc,- což podtrhuji z toho důvodu, že autorství projektu s podmínkami smluvní pokuty nikterak nesouvisí – byl projektem původním**, který se v průběhu jednání s bankou, která jeho projekt brala v úvahu ještě pět měsíců po podpisu smlouvy – konkrétně 1.3.1999 – měnil a upravoval. Šlo nepochybně o projekt sekuritizace, který by v případě realizace splnil zamýšlený účel, jak shodně potvrdili znalci ing. Kotánek a ing. Smrčka. Doc. Ježek, o jehož nepodjatosti lze mít závažné pochybnosti, u hlavního líčení dne 10.4.2005 výslovně připustil, že posuzoval jinou verzi projektu.

Obhajoba obžalovaného v tomto směru byla do značné míry vynucena tím, že poškozená ČSOB od podání trestního oznámení až po podání obžaloby měla svým způsobem pevně v ruce režii celého trestního stíhání a všichni jsme byli svědky, že o totéž se pokoušela – naštěstí ne zcela úspěšně v průběhu hlavního líčení. Co mám tímto tvrzením na mysli?

Mám na mysli to, že ČSOB se po celou dobu trestního řízení snažila podsunout jednak obžalobě, jednak posléze soudu, že pro rozhodnutí v trestním řízení je nezbytné řešit otázku oprávněnosti nároku, uplatněného na jedné straně obžalovaným, a dále otázku přípustnosti zápočtů, které byly na základě jím postoupené pohledávky provedeny na straně druhé jednotlivými dlužníky ČSOB.

Tvrdím, že tuto otázku městský soud v tomto trestním řízení řešit nemusí, ba nesmí. Podle § 9 odst. 1, tr.ř. orgány činné v trestním řízení posuzují předběžné otázky, které se v řízení vyskytnou, samostatně; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného.

Podle poznámkového vydání trestního řádu (Jelínek, Sovák, Trestní zákon a trestní řád, poznámkové vydání s judikaturou, Linde Praha, str. 328) jsou předběžné otázky takové otázky, které samy nejsou předmětem prováděného trestního řízení, avšak jejich vyřešení je předpokladem rozhodnutí o vlastním předmětu řízení. Obdobně další komentáře (Novotný a kol. Trestní kodexy s komentářem, Eurounion Praha 1998, str. 380, a další). O vyřešení takové otázky jako o **nutném předpokladu** rozhodnutí v trestním řízení hovoří Růžička (Komentář, ASPI, Literatura 15824).

Nuže, zkoumejme nyní otázku, zda oprávněnost nároku uplatněného obviněným Nemethem a platnost smlouvy jím uzavřené skutečně je nutným předpokladem rozhodnutí o tom, zda se skutkem, tak jak popsán v obžalobě, dopustil pokusu podvodu.

K tomu se ovšem musíme vrátit ke znakům skutkové podstaty podvodu. Podvodu podle § 250 tr. zák. se dopustí, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti.

Obžaloba nevysvětlila, čím obviněný Nemeth poškozenou ČSOB uvedl v omyl, jakého jejího omylu případně využil, popřípadě jaké podstatné skutečnosti zamlčel. ČSOB přece od samého počátku neměla v úmyslu jím požadovaný nárok uspokojit, neměla v úmyslu nechat jakýkoli zápočet jím postoupené pohledávky uznat. Její aktivní obrana svědčí o tom, že ani na okamžik nepodlehla pokušení nebo chcete-li mámení obviněného, že by měla zaplatit. O jejím omylu tedy nemůže být řeči. Navíc – obviněný je právník. Přesně popsal důvody svého nároku a upozornil, že jej bude uplatňovat před soudem.

Městský soud ve svém usnesení, jehož jsem již v této závěrečné řeči dovolával, viděl možnost podvodu v tom, že obviněný uplatňoval na svůj účet nárok z již postoupených pohledávek; tato otázka však byla náležitě vysvětlena jednak předložením komisionářské smlouvy, jednak výsledkem zástupce společnosti

Goldfund Financial. Společnost Goldfund pohledávku koupila jako pohledávku spornou, bylo prokázáno, že její spornou povahu obviněný nijak netajil. Proto ani společnost Goldfund nebyla uvedena v omyl.

Jinými slovy: Obviněný nikdy netajil spornou povahu svého nároku, dával dostatečně najevo, že tento nárok hodlá uplatnit před soudem a také jej před soudem uplatnil. Pokud jde o postupníky jeho pohledávky – ani oni se nebránili tomu, aby povahu zápočtu jejich pohledávky vůči ČSOB přezkoumal soud. Nemuseli, ba ani nemohli žalovat ČSOB, zápočet je totiž jednostranným právním úkonem, který musí věřitel popřít. Přesouvá se tedy tíže soudního poplatku a důkazní břemeno na něj. Takové jednání však není protiprávní, jak v případě JUDr. Nemetha, tak v případě postupníků jeho pohledávky (příčemž zdůrazňuji, že jejich jednání skutek nikterak nezahrnuje) šlo o jednání legální.

Zde se musím vrátit k návrhu na předběžné projednání obžaloby, jehož argumenty soud v tehdejší fázi neakceptoval. Domnívám se, že po provedeném hlavním líčení tyto argumenty nabyly na závažnosti a soud se s nimi v každém případě bude muset vypořádat, ať již návrhu na zproštění, jímž za okamžik skončím, bude chtít vyhovět či nikoliv.

Proti ČSOB byla u Městského soudu v Praze podána žaloba o zaplacení částky **599 000 000 Kč** a městský soud pod sp.zn. 32 Cm 26/2002 o této žalobě zahájil řízení.

Vzhledem k tomu, že ČSOB platnou smlouvu nevypověděla, smluvní vztah trvá i nadále a ČSOB podmínky tohoto smluvního vztahu nadále porušuje. Proto obviněný dne 1. března 2004 oslovil ing. Pavla Kavánka s žádostí o stanovisko k dalšímu porušení smlouvy a dne 15.3.2004 požádal ČSOB o zaplacení **náhrady škody**. Dne 19.3. 2004 pak požádal JUDr. Tomáš Pohl, právní zástupce obviněného o zaplacení částky 1 151 162 000 Kč.

Shrnuji opakovaně, že bylo prokázáno, že

- existuje smlouva
- existují pohledávky z ní odvozené
- nárok na jejich zaplacení byl uplatněn v řízení před soudem.

Bylo tedy prokázáno, že jednáním obviněného JUDr. Věslava Nemetha nemohl být spáchán trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák., neboť dosavadním dokazováním bylo zcela bezpečně prokázáno, že nejsou dány potřebné znaky trestného činu.

Především ČSOB nebyla a nemohla být uvedena v omyl, pokud jde o existenci smlouvy, neboť její existence byla doložena originálem, svědecky i znalecky nepochybně prokázána, vedle originálu existují i kopie, které nebyly padělány, jak o tom svědčí znalecký posudek.

Pokud jde o pohledávku, z takové smlouvy vyplývající, ani v tomto případě není tato pohledávka neexistující. Lze připustit, že je sporná, avšak to neruší její existenci. Lze odkázat na Komentář (Šámal, Púry, Rizman, Trestní zákon, Komentář, C.H.Beck Praha 2003, str. 1420: "... neexistujícím právem bude fiktivní právo jiné osoby vůči pachateli na to, aby mu bylo plněno z pachatelova majetku. Neexistujícím

závazkem bude pak fiktivní povinnost pachatele poskytnout ze svého majetku plnění jiné osobě. **Jedná-li se o práva nebo závazky zatím sporné, o kterých nebylo příslušným orgánem rozhodnuto, nelze je považovat za neexistující ve smyslu § 256.**"

Lze odkázat rovněž na publikaci "Přehled judikatury , Trestné činy proti majetku, Podvod, sestavený JUDr. Antonínem Draštíkem, JUDr. Karlem Haschem, JUDr. Pavlem Kučerou a JUDr. Stanislavem Rizmanem, soudci Nejvyššího soudu ČR a vydané nakladatelstvím ASPI Publishing. Zde je uvedeno pod č. 2 (viz kopie příslušné stránky) rozhodnutí Kr II/318/20, v němž se uvádí: "*V podání žaloby k soudu, i kdyby vycházela z vědomě nepravdivých tvrzení, nelze spatřovat naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu. V odůvodnění se pak uvádí: "I kdyby stěžovatel co žalobce do správnosti svého nároku nejednal, jak rozsudek zjišťuje, bezelstně, mohlo by být zažalování nároku shledáno jen z hlediska mravního povážlivým, lstivého předstírání neb jednání, jakého podstata zločinu podvodu vyžaduje , nelze v něm však spatřovati ani tehda, kdyby svůj nárok opíral u civilního soudu i o tvrzení vědomě nepravdivá neb neúplná."*

Jinými slovy, trestní stíhání v případě, že nárok na plnění je uplatněn v řízení před soudem, vůbec nelze vést. Znamenalo by to fakticky „denegatio justitia“, odpírání spravedlnosti, odpírání přístupu k civilnímu soudu. Tím se od samého počátku obviněný hájí. Chybí tu totiž znak protiprávnosti jednání, který je imanentním znakem trestného činu, v současné době teorií i praxí uznávaným. Navíc návrh rekodifikace trestního práva, byť prozatím nebyla schválena, znak protiprávnosti výslovně do definice trestného činu vtěluje. Jinak by uplatnění dalších nároků vyplývajících z porušení smlouvy, které obviněný dále uplatňuje a jejichž uplatnění v trestním řízení doložil, bylo nutno posuzovat jako pokračování v trestném činu a bylo by zřejmé, že se stát, prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení snaží zabránit jedné ze stran občanskoprávního vztahu v uplatnění jeho práv.

Totéž ovšem platí – mutatis mutandis – o pohledávkách započtených, byť jak znovu zdůrazňuji, nejsou předmětem tohoto řízení.

Jedinou sankcí v občanskoprávním sporu je to, že žalobce neunese důkazní břemeno a jeho nárok mu nebude přiznán. Zaplatí pak i náklady soudního řízení protistrany. Žádnou jinou sankci právní řád nepřipouští. Kdyby tomu tak bylo, jak by byl postižen soudce, který by případný nárok přiznal? Jako pomocník trestného činu?

Takový postup by byl evidentně protiústavní , neboť každý může činit, co není zákonem zakázáno, naopak státní orgány směřují jen to, co je zákonem výslovně dovoleno. Pokud tedy bylo v hlavním líčení jednoznačně prokázáno, že smlouva existuje, byla odpovědnými pracovníky podepsána a obviněný pouze uplatňuje v řádném soudním sporu nároky z této smlouvy, byť sporné, pak je pokračování v trestním řízení v rozporu se základními právy, zaručenými Listinou a musí být nepřodleně ukončeno.

Snaha poškozeného získat v trestním řízení stanovisko o neplatnosti smlouvy a neexistenci pohledávky z ní vyplývající, které by bylo závazné pro civilní soud, jež je po dobu tohoto řízení zcela očividná, je zjevně nemravná a jsem přesvědčen, že tento soud se takovou snahou nenechá zmanipulovat. Pro osvobozující výrok postačí poznání, že nárok z existující smlouvy je sporný a že spor je řádně veden.

K podstatě civilního sporu se tento soud vyjadřovat nemá, nemůže a nesmí, nechce-li obviněnému upřít právo vyplývající z Listiny základních práv a svobod.

O neetičnosti přístupu poškozeného svědčí i to, že nároky na náhradu škody odvozuje od civilních sporů, jejichž vznik není v příčinné souvislosti se skutkem a v nichž mu náhrada nákladů - ovšem v zákonné výši – již byla zčásti přiznána. Požaduje tedy náhradu nákladů, které mu přinejmenším již zčásti již byly uspokojeny jinak.

Zcela na závěr bych chtěl říci, že obviněný mohl mít zpočátku dojem, že i tento soud není zcela nestranný. Formulace, kterou jsem citoval v úvodu z usnesení o vrácení věci k došetření, totiž že obviněný trpí velikášstvím a přeceňuje své duševní schopnosti by mohla svědčit právě o tom, že výše pohledávky, kterou obviněný uplatňuje, přesahuje obzory i takových osob, které mají zcela jistě nadprůměrný příjem, mezi něž nepochybně soudci patří. Jistě, z hlediska byť i celoživotního výdělků řadového občana jde o ohromující výši nároku, kterou obviněný žádá. Avšak jestliže jsme slyšeli, že za projekt Crease zaplatila IPB 23 000 000 USD, v tehdejšímu kursu více než 700 000 000 Kč, aniž tento projekt byl použit, jsou nároky obviněného skutečně nepřiměřené?

Zápas jednotlivce s mocnou institucí, jakou ČSOB nepochybně je, institucí, která má ve srovnání s ním neomezené finanční zdroje, možnosti politického i dalšího vlivu, zasluhuje obdiv a úctu, nikoli trestní stíhání. Právě proto, že tento zápas je veden otevřeně, pomocí právních prostředků, nikoli lstí a podvodem. Uvádím to proto, že obviněný dojem určité neobjektivity ve vztahu k tomuto soudu, který jsem před chvílkou naznačil, dokázal potlačit. Stojí před soudem státu, na jehož hodnoty jako právník vsadil a jimž chce věřit. Chce věřit i tomu, že před těmito hodnotami, jakými je rovnost občanů před zákonem, právo uplatnit svůj nárok v řízení před soudem i tehdy, ba právě tehdy, jde-li o nárok sporný, zásada, že jednání, které není protiprávní, nemůže být trestné, se sklání i tento soud.

Věřím tomu i já a je –li tomu tak, pak nemohu jinak, než navrhnout, aby městský soud v Praze bedlivě zvážil argumenty, které byly sнесeny a rozhodl tak, že skutek popsáný v obžalobě není a nikdy nebyl trestným činem.

Navrhuji proto, aby obžalovaný JUDr. Věslav Nemeth byl podle § 226 písm. b) tr.ř. obžaloby zproštěn, neboť skutek, označený v žalobním návrhu není trestným činem. O nároku poškozeného nechť je pak rozhodnuto podle § 229 odst. 3 tr.ř. tak, že se okazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

V Praze dne 11.4.2006

JUDr. Věslav Nemeth

v zast. JUDr. Jiří Teryngel